

REMÉNYIK SÁNDOR
CSAK ÍGY...

VERSEK

1918—20.

PH
3321
R43C73
1920
c.1
ROBARTS

1920

Presented to the
LIBRARY of the
UNIVERSITY OF TORONTO
by

GEORGE BISZTRAY

Ponttranzszula
paw.

REMÉNYIK SÁNDOR
CSAK ÍGY...

VERSEK

1918—20.

1920

CSAK ÍGY . . .

Hogy mért csak így :
Ne kérdezzétek ;
Én így álmodom,
Én így érzek.
Ilyen messziről,
Ilyen halkán,
Ily komoran,
Ily ködbehaltan,
Ily ragyogón,
Ily fényes vérttel ; ..
Űzött az élet,
S mégsem ért el.
Menedékem :
A nagy hegyek,
Az élet fölött
Elmegyek ;
S köszöntöm őt, ki zajlik, és pihen :
Én, örök vándor, s örök idegen.

CSAK ÍGY . . .

MIKOR ÜNNEPET ÜL . . .

Mikor ünnepet ül
Lelkedben az öröm, vagy fájdalom,
— Lehet gyászünnep is —
Akit nagyon szeretsz,
Akkor hozzá mehetsz,
Jaj, csak ne menj szürke hétköznapon!

Akit szeretsz, annak
Egész lelket áldozz,
Jaj, csak vele *gyakran* ne találkozz!

Akit nagyon szeretsz :
Ne kívánd a házikódba társúl,
Örvendj, ha a lelked vadvirágos,
Messze síkján néha hozzád társul.
Örvendj, mikor járhatsz
Bársony-puha karján
Erdők muzsikáló, suttogó avarján.
Vagy ha hegytetőkön,
Meredélyek felett
Vigyázva, szelid kézzel átvezet.

Akit nagyon szeretsz :
Völgyben ne lakozzál,
Hegyen találkozzál,
Ott társalogj Vele,
Társalgásod imádkozás legyen,
Fénnyel, árnnyal, végtelennel tele.

Akit nagyon szeretsz,
Soha meg ne csókold, ne öleld meg,
Áhitattal csak a kezét fogd meg.

Akit nagyon szeretsz :
Közted s közte, mint egy tündérfátyol,
Lebegjen a távol.

Mint egy fényes, hűvös tündérfátyol,
S hogy balgán letépjed,
Őrizzen az Isten attól téged !

Ami el nem kophat
Forró közelségbe',
Hosszú megszokásba',
Akárminek hívják :
Annak az érzésnek örök a zománca.

SZÁRAZ LEVÉL.

Egy lány hajába hullt,
A véletlen, a szél
Hozta. Gyűrött kis múmia-levél,
A sötét fürtök közt pihen :
Vándor, különös, oda nem való,
Szomorú idegen,
Egy lány hajába hullt, most ott pihen.

A lelkem is ha lány hajára száll,
Ott úgy pihen,
Mint ez a vándor,
Ez a szomorú, száraz idegen.
Hogy megpihent: tán maga sem hiszi,
Egy pillanat — s a szél tovább viszi,
Tovább, tovább . . .

CSIPKERÓZSA.

A várteremben szűzi csend,
A pergő rokka elpihent,
Áll az idő s nincs benne óra,
Királyfi, átkozott kezed
A tüskerácsra mér' teszed?
Most boldog Csipkerózsza.

Százévig nőtt a lángsövény,
Mögötte nincs könny, vágy, remény,
Semmi, csak boldog álom,
A gonosz tündér jót akart,
Herceg, ez álmot ne zavard,
Ne lássanak e tájon!

Alszik, tán rólad álmodik,
Lovag, van bátorságod itt
Álmához mérni rongy-magad?
Az Élet vagy, Te átkozott,
A bűnt, a bajt, a jajt hozod
S kezedhez szenny tapad.

S ha vágnál mégis törni át,
Találj szemben ezer halált,
Szivedbe tűske törjön,
Vérzőn szakítsd a lángfalat
És úgy maradj a vár alatt
És szomjuság gyötörjön.

S Te csak aludj, kis Csipkerózsza,
Áll az idő, nincs benne óra,
Sorsod nem mostoha,
Az álmod szent,
A rokka elpihent,
Aludj, ne ébredj fel soha!

CSILLAG A VÍZ ALATT.

Ott lenn, a víz alatt,
Egy másik, mélyebb ég;
S hogy kisímult a tükör:
Ezernyi csillag ég,
Ragyogj, ragyogj,
Te vízalatti ég!

Ragyogj, ragyogj,
Te örök Ideál,
Tőled el nem választ
Sem élet, sem halál,
Ragyogj, ragyogj, örök-idegenül,
Fenn is, lenn is elérhetetlenül,
Ragyogj, ragyogj!

Ragyogj, ragyogj,
Örökkön tiszta kép
E lélek vízalatti, mély egén,
Én már tudom: Csak azt nem veszttem el,
A miről soh'se mondhatom: enyém.
Ragyogj, ragyogj
Éjféli Csillag, lelkem mély egén.

SÓHAJOK HÍDJA.

A mi életünk sóhajoknak hídja,
Mely átível a sötét lagunán, —
S majd jőnek egykor boldog gondolasok:
Szerelmes párok — sok száz év után.

S a híd alatt megállnak. Ó be mások,
Be mások lesznek ők, mint Te meg én,
S majd nézik egymás ifjú arculatját
Velenze ősi, komor tükörén.

A mi életünk sóhajoknak hídja,
De elszánt léptünk alatt kong a híd,
Lenn ásítanak az ólomkamarák
És rajtunk senki, semmi sem segít.

Akkor majd nászdal zeng a híd alatt,
S egy erős kéz szorít egy kis kezet, —
Mi akkor már történelem leszünk:
Fekete kő, s fehér emlékezet.

ÚGY FÁJ MÁR MINDEN . . .

Úgy fáj már minden, minden idebenn :
A szó, s a mozdulat, s a csend is fáj,
Minden, mi általreszket szívemen,
Legyen az ember, muzsika, vagy táj,
Úgy fáj már minden, minden idebenn.

De néha egy-egy halk szó símogat,
S rejtekúton a szívembe talál,
S álomba ringatja a kínokat,
Elaltatja a multat, s a jövőt.
Pedig be nehéz megtalálni már
Az ösvényt, a szívembe vezetőt.

Gyom és gaz benőtte az utakat,
Ördögpálánták ágaskodnak rajtok :
Szárak kórók és keserű füvek,
Minden, mi beteg szívemből kihajtott.

Martir a szó, mely jó hozzám ez úton,
És szent a szív, mely küldi őt ezen,
S mely liliomok magvát hinti el
Ott, hol különben csak bogáncs terem.

Áldott az óra és áldott a szél,
Mely liliomok messze magvát hozza,
Magot, melyből a békesség kikél.

EGY LÉLEK ÁLLT . . .

Egy lélek állt az Isten közelébe'
S az örök napsugárban reszketett
És fázva félt,
Mert érezte, hogy vonzza már a föld
És keserűn kelt ajkán a „*miért*“,
Mikor az Isten intett neki: „Készülj !

Valaki ott lenn meg akar születni,
Neked szőtték e színes porhüvelyt:
Pici kezeket, pici lábakat;
És most hiába, le kell szállanod,
Öröktől fogva te vagy kiszemelve,
Hogy e testet betöltsd,
Mint bor a kelyhet, ampolnát a láng.
Menj és ne kérdezz, ennek meg kell lenni!“

S szólt a lélek: „*Én nem akarok menni !*
Én boldog vagyok Veled, Istenem;
Mit vétettem, hogy egedből kivetsz ?
Mit vétettem, hogy le kell szállanom,
S elhagynom búsan és reménytelen
Az angyalokat, testvéreimet ?
Mit vétettem, hogy le kell szállanom,
S felöltenem a gyötrő Nessus-inget,

A meg hasonlás örök köntösét,
A nekem szabott, hitvány rongy-ruhát?
Ki bor vagyok: a Végtelennek vére,
S láng, mely üveg alól is égig ér:
Mit vétettem, hogy bezársz engemet
Kehelybe, amely megrozsdásodik,
S ampolnába, mely romlandó cserép?!“

És szólt az Isten szigorún: „Elég!
A törvény ellen nincsen lázadás!
Ha milliók mentek panasztalan,
Talán te légy kivétel?
Mint a fiókát az atyamadár:
Kivetlek. Tanulj meg jobban repülni,
S jobban becsülni meg az örök fészket!“

S az Ige alatt meggörnyedt a lélek.
Szomorún indult a kapu felé,
De onnan visszafordult: „Ó Uram,
Egy vágyam, egy utolsó volna még;
Egy angyalt, testvér-lelket hagytam itt,
Szerettük egymást végzetetlenül,
Tisztán, ahogy csak a mennyben lehet,
Szeretném viszontlátni odalenn,
Ha csak egy percre, ha csak, mint egy álmot.“
S felelt az Úr:

„Menj és keresd! Lehet, hogy megtalálod.“

ÁDD A KEZED...

Add a kezed, így szépen, csöndesen,
Nyúgodtan add.

Síma, ragyogó tükör a szívünk,
Nem vet hullámokat.

Add a kezed, ilyen jó hűvösen.
A csóknak édes mérge
Még mérgezné a nyúgodalmunkat,
Ha hozzánk érne.

Add a kezed, nincsen vágy a szívünkbe',
Innen hova hághatna még a láb?
E csönd, e béke: ez itten a csúcs —
És nincs tovább.

Add a kezed; lenn lakodalmas nép,
Mirtusz menyasszonyfőn;
A mirtuszt édes, irigyled-e még
Itt, e kopár tetőn?

Add a kezed, itt fenn, hol semmi sincs,
S a zuzmó tengve él,
A lelkünket a nagy csend összehajtja,
Mint két ágat a szél.

Ádd a kezed, látod lemegy a nap;
A nappal szembe
Nézzünk így, győzelmesen, szomorún,
Kezed kezembe.

Add a kezed, egy percre tart csupán
- Ez az ígézet —
Ó de ez mélyebb, mint a szerelem,
S több, mint az élet!

EGY VIRÁG ÚSZIK . . .

Egy virág úszik végtelen vizen,
Ringatja szeliden az ár,
Ősszel fogant, ugaron termett,
Nem tudja, mi a nyár,
Egy álom úszik végtelen vizen,
Ringatja szeliden az ár.

Valaki állt egy kőhíd magasán,
És a kezében volt egy kis virág,
Ősszel termett, ugaron nőtt virág,
És a szívében volt egy álom,
S a vándor szólt:
„Mit érek véle, ha valóra váltom?

Ez álomnak itt nincs otthona, háza —
És ez a virág túlon-túl fehér:
Az élet neki rút, s törékeny váza.

Ez az álom
Se másnak, se nekem ne fájjon,
Ne hulljon erre senki könnye
És hervadó szirmához mi sem érjen,
Még egy imakönyv se!

Á virágot a folyóra bocsátom,
A szent, örök folyóra,
A tengerhez hadd vigye közelebb
Minden hullám és minden óra,
Lehullatom a szent, örök folyóra.

Tartsa meg öröknek az örök víz,
És virúljon a tenger közepén,
Mint őszi pompa, s mint tavaszi dísz!"

S úgy lőn.
A vándor ott maradt, a hídon állva,
És a virág — elment — az óceánba.

HOGY ÖRVÉNYLIK . . .

Hogy örvénylik a csend ; már feneketlen ;
Az idő éjféltre jár, hull a hó ;
Én az elmulásról elmélkedem,
És arról, ami örökkévaló . . .

A lámpám ég, a lelkem alig pislog,
De jó a lelkemen e félhomály ;
Ilyen lehet az Isten közele —
És ilyen lehet a közel halál.

Ilyen lehet egy ködös szerelem,
Amelynek célja nincs és vágya nincs ;
Csak olyan, mint egy szentjánosbogár,
S a sötét szívnek mégis drága kincs.

Magam vagyok és boldog egyedül,
Az álmaimmal ; — az álom erő,
Mikor a valótól már elszakadt,
S titáni árnyék : végtelenbe nő !

Élet portáján ha koldulni röstel,
És felmagaslik némán, feketén,
És megy a maga külön útjain :
Koronás árnyék, fejedelmi rém !

Magam vagyok és boldog egyedül,
A múltó élet messze, messze van,
A lámpám ég, a szívem alig rezdül,
Csak álmaim röpdösnek, hangtalan.

Magam vagyok és boldog egyedül,
Éjfélután. Künn örvénylik a hó;
És az elmulásról elmélkedem,
És arról, ami örökkévaló . . .

SZIKLÁK.

NÉHA INGERKEDIK . . .

Néha ingerkedik velem a sátán,
S szól:
Minek szórod így, balgán szerteszét,
Mutatva úton-útfelen
Az álmaid, s mindent, mi benned szép?

És tornyosúl bennem egy űrült vágy:
Mindent, amit elszórtam, visszakérni,
S az ércemmel a mélybe visszatérni.

Ne hordozzák körül, mint véres kardot,
És kicsorbultan, ne dobják majd félre;
Mert minden hiú: tisztesség, dicsőség,
S a köznek szerzett haszon vissza — fénye —
És *egy* jó van: a béke.

Ne legyek átjáró-ház, nyitott szín,
Ahová minden jött-ment betekinthez,
Látva, hogy terem az öröm, s a kín,
És nevetve, mi nekem szent: a kincset.

Ne jőjjenek az irigység-darázsok,
Kiknek raja a gyümölcs körül dong,
S ne jőjjenek az apró tű-szúrások,
Mik jobban fájnak, mint egy vasdorong!

Inkább semmi se jőjjön,
És az el nem sírt könnyek tengere
Bennem iszonyú áradattá nőjjön!

S az el nem dalolt dalok óceánja
Zúgjon és hömpölyögjön bennem,
Mint egy elzárt, külön világba'!

Ne tudjon rólam senki semmit,
Tán egy-egy drága lélek még . . .
S csak önnön lelkem szikláit verjék vissza
A hangom,
Mint a legördülő kő dőrejét!

SZIKLÁK.

A kősziklákat mindig irigyeltem,
Kik állnak büszkén, mozdulatlanúl,
Állják a villámot, ha rájuk sújt,
S a harmat csöppjét, ha fejükre hull.
Számukra soha sincs „talán“, se „hátha“,
Mint dogmák állnak, oly konok-keményen,
Mint zord, erős és önhitt férfiak
És hófúvásos, sivatag nagy télben
Fejükön csipkés jégből a sisak:
A kősziklákat mindig irigyeltem.

A kemény szót most megtanulom én is,
De szívem bánja, mit kimond a szám,
Ajkamon éles az ige, mint a kard,
De belül egy hang kérdez: „igazán?“
S a lélek ernyedt, tompa, szárnyszegett.

Már megtanulok én is sikraszállni,
S nem hajgálni kő helyett kenyeret,
S lenni kőszirt, mely int és fenyeget,
Kőszikla, mit meg nem ingat semmi,
Kőszikla, min a csákány eltörik.

Ó, de belül fáj keménynek lenni !

TŐLEM . . .

Tőlem szerelmes dalt ne várjatok,
Én rajtam megfogant egy furcsa átok,
Ábrándos húrja nincs a hegedűmnek
És senkinek sem adok szerenádot.

Epedve bűgő vágyak poétája
Én nem vagyok. Ne kelljek senkinek!
Nem trubadúrnak jöttem én ide
S nem küldtek engem rózsaligetek.

Az éj s a köd küldötte vagyok én,
A szakadékok üzennek egymásnak
Velem. És köt a kietlen parancs:
Magánosan az utak szélén álljak!

Hogy álljak, mint egy pusztai kereszt!
Hogy álljak, mint egy bús Memento Mori!
Hivatásom: az örök fájdalom
Ércbetüit az ősz-gránitba róni.

Hogy járjam a lét tarolt erdejét,
És versenyt süvítsek a szabad széllal!
S egykor, ha minden dalom elapadt,
Hárfámat a sziklákön zúzzam széjjel!

ELHAGYOTT HARANGLÁB.

A néhány ház, mely körülvette,
Elveszett, pusztult, csonkig égett,
Sátorfáját fölszedte innen,
Mint költöző madár az élet.

A véghetetlen némaságot
Már nem zavarja élő hang,
Maradt a síkon egymagába
A harangláb s a holt harang.

Dermedten csüng az ólmos csendbe,
Beszédes ércnyelve be néma!
Teste maradt csak, lelke elszállt —
De mintha visszajárna néha . . .

Ember a köteléhez nem nyúl . . .
De ha megingott, ha megrengett
Tetőtől-talpig a harangláb —
Nagy viharban — még kondul egyet.

Idegenül, komoran kondul,
Mintha a szélvész lelke volna,
Mintha temetne egy világot
Sötét hamuba, szürke porba.

Komoran kondul, tompa jajjal,
Mintha valaki magát tépné,
Tépné, szakítná, megátkozná . . .
E kín az egész teremtésé.

Akkor a messzi falucskákban
A népek borzongva megállnak ;
Mert ember nem harangoz néki :
Harangoz az Isten — magának !

CYKLOPS.

Odysseus megy Ithaka felé,
Vizen túl várják ölelő karok :
Hű Penelope . . . gyöngéd feleség . . .
Kövesse, aki meg nem unta még!
Én az öreg Cyklopsnál maradok.

Áll puszta szigetparton, vak titán,
Kiszúrt szemével végtelenbe néz,
Két roppant karja : két lecsüggedt ág,
A Góliáthot csalafintaság,
Az őserőt legyűrte törpe-ész.

Megtört, de meg nem hajlott hatalom.
A szirteket szakgatta bőszen dühében ;
E pillanatban valóban titán,
Királyi gög keserű ajakán,
Hogy kifáradt a sziklatördelésben.

E gögös, keserű ajk tudja már :
Meghalnak mind az istenek, mesék,
Jönnek, kik *két* szürke szemmel látnak,
Az álmoknak, a hitnek, csodáknak
Kiszúrják titokzatos *egy* — *szemét*.

SAS A MAGASBAN.

Lassan kóvályog az erdő felett,
És egyre szélesebb köröket ír,
S a földtől egyre távolabb lebeg.

Lassan elnyeli a levegő-ég,
Hatalmas szárnya alig-alig lendül,
Ez „ama kiterjesztett erősség“.

Idelenn hullanak a levelek,
S én hulló levelek útján megyek,
És magammal, és mással,
És az Istennel perelek,
S lényem törvényét félve kutatom.

Az a másik, ott fenn:
A végtelen Erő,
S a végtelen Magány,
És a végtelen Nyúgalom.

MÁRVÁNYTÖMB.

Áll formátlanúl, faragatlanúl :
Nyers, pusztá kötömb, szikla-hatalom,
A művésszel áll szemközt zordonúl,
Ki tépelődik már az Álakon.

A felszikrázó márványereken
Sivár, kietlen dac vonaglik át,
A kő, s a lélek perbeszállni kész :
Vajjon ki nyeri meg ezt a csatát ?

A művész büszke homloka mögött
Bontakozik fénylőn egy istenarc,
A természet, az ős márvány tagad :
Ember, minek az egetvívó harc ?

A véső cseng és döng a kalapács,
A márvány tűr és konokul kacag,
Egy elhibázott mozdulat csupán
S a formán újra úr az ősanyag.

A véső cseng és döng a kalapács,
Tán — évekig — míg elkészül vele,
Talán a márvány istenarcot ölt,
Talán a művész elpusztul bele.

AZ ELJÖVENDŐT VÁROM . . .

Már ledőlnek a lelkem tornyai,
Miket a hiuság emelt,
És porrá teszek minden cifra házat,
És pusztasággá teszem e kebelt,
Hol főlehajtvá bujdos az alázat.
E kongó pusztaságban, végtelen,
Csillagtalan, adventi éjeken
Várom az eljövendőt.

A költőt.

Az egyetlent, az igazit, nagyot,
Akinek én csak szolgája vagyok,
Aki majd tűzzel, lélekkel keresztel
És hódít lanttal, karddal és kereszttel,
Őt várom, őt, az igazit, nagyot,
Mert én fáradt vagyok,
Mert én gyenge vagyok,
S ó, mert nem én vagyok az igazi!

Az én bíborom: ronggyá foszlik el,
Az én aranyam: ónná folyik szét,
Nekem a mennyországom is pokol,
S a szivárványom csupa szürkesség.
Az én muzsikám: „vén cigány” zenéje,
Én érzem: ez a vég.

Áz eljövendőt várni,
És egyengetem az ő útjait:
Fogékony, izzó szivekre találjon!
S én majd megnyugszom, ha lábához tettem
Kopott lantom és kopott csatabárdom.

MÍ MINDIG BÚCSÚZUNK.

A KAGYLÓ.

JÉKEY ALADÁRNAK.

Én itt vagyok, akarva-nem-akarva,
A végtelen vetett a véges partra.

Fekszem aléltan a sivár fövényben
És az óceán himnuszait zengem;

Anyám, a tenger apadt, s itthagzott,
Kinek mi köze hozzá, ki vagyok:

Gazdátlan, üres ház, mire se jó,
Csak eldobni, vagy eltörni való.

Apály s dagály közt, így, időm mulván,
Várom, míg értem visszatér a hullám.

Nekem nem hazám e kietlen part,
De aki titkon a füléhez tart,

Magányban, éjben, emberektől távol:
Annak mesélek egy más, szebb világról.

MI MINDIG BUCSUZUNK.

Mondom néktek : mi mindig búcsuzunk.

Az éjtől reggel, a nappaltól este,
A színektől, ha szürke por belepte,
A csöndtől, mikor hang zavarta fel,
A hangtól, mikor csendbe halkul el,
Minden szótól, amit kimond a szánk,
Minden mosolytól, mely sugárzott ránk,
Minden sebtől, mely fájt és égetett,
Minden képtől, mely belénk mélyedett,
Az álmainktól, mik nem teljesültek,
A lángjainktól, mik lassan kihültek,
A tűnő tájtól, mit vonatról láttunk,
A kemény rögtől, min megállt a lábunk.

Mert nincs napkelte kettő, ugyanaz,
Mert minden csönd más, — minden könny, — vigasz,
Elfut a perc, az örök Idő várja,
Lelkünk, mint fehér kendő, leng utána,
Sokszor könnyünk se hull, szivünk se fáj,
Hidegen hagy az elhagyott táj, —
Hogy eltemettük : róla nem tudunk.
És mégis mondom néktek :
Valamitől mi mindig búcsuzunk.

ÁZ UTOLSÓ BARÁT.

Egy pirosruhás kisleány:
Az Alkony — fogja kezemet,
Mellettem lépked szótalan,
A mély erdőn át úgy vezet.

Megyünk, megyünk, távol — közel
Embertelen, nagy béke van,
A kislány megrezzenne, ha
Szivem dobbanna hangosan.

Mögöttem lelkem lombja hull,
Mindennap egy hűtlen levél:
Barátok — álmok — nagyhamar
Itt lesz a pusztaság s a tél.

Semerre út, semerre cél,
Aki nem vetett — nem arat, —
Istenhőzátok cimborák! —
De ez a gyermek hű marad.

Ahányszor csak betérek itt,
A sűrűből elélem kilép
A pirosruhás kisleány:
Más-más keretből örök kép.

Lágyan megfogja kezemet
S szivemben elcsittul a kín,
Megyünk, míg sáppad köntöse
S lesz biborszínből rózsaszín.

A lelkem kisleánya ez,
Múlhatlanúl a lelkemé,
Kézenfogva, szép csöndesen,
Megyünk együtt az éj elé.

FÖLD.

Alkonybanyúló, fekete szántás,
Őstelevény Te, szomorú barázdás,
Ki rejtéd, őrzöd a jövő életet :
Szenteltessék meg Föld, a Te neved.

Szenteltessék meg a Te neved, Föld,
Akiben minden új alakot ölt,
Nyúgalomba fordul a szív, az árva,
Kalászbba a mag, a halott virágba.

Ki felszivod az esőt, harmatot,
S ajándokul a tengernek adod,
Ki kebled sziklabordái alatt
Fakasztasz zúgó, szent folyamokat.

Kinek szívébe vágyón ereget
Az óriásfa örök gyökeret,
Az emberfecskék fészkrét aki tartod,
S tűröd, hogy megtiporják tisztos arcod.

Mint anyjához a tékozló fiút,
Hozzád hoz vissza minket minden út,
Szemünk, habár a fény tengerét issza,
Lecsukódni csak hozzád kerül vissza.

Ha Ikarosnak szárnya eltörött,
Te adsz neki még álmot, örömet,
Rögöt, munkálni arccal napkeletnek,
S göröngyöt, amit majd utána vetnek.

ITT MOST VIRÁGZANAK . . .

Itt most virágzanak az almafák ;
Amíg lassan e betűket írom,
Narfényes, tiszta csöndbe hull alá
Özönével a selymes, lágy szírom.

Itt most virágzanak az almafák . . .
A lélek fájáról is így pereg
Libegve álom, érzés, gondolat . . .
Tünődve kérdeim, hogy : hová, minek ? . . .

Dobsina, 1918. május.

VÁGY.

Szeretnék úgy belédsímúlni
Természet — mint egy falevél,
Mint egy fűszál, mely egyformán nyugodt,
Ha harmat száll rá, s ha rá száll a dér.
Szeretnék úgy belédsímúlni,
Mint egy elvesző árnyalat
Az alkony ezerszínű tengerén,
Szeretném fölszívni az árnyakat,
S magamat tőlük fölszivatni én.

Szeretnék úgy belédsímúlni
Természet — mint egy lehelet,
Mint szél fuvalma, mely alig-alig
Borzolja fel az alvó vizeket,
Szeretnék úgy belédsímúlni,
Mint egy tétova napsugár,
Mely jár az erdő sűrű rejtekén,
És nem keres és nem talál,
Szeretnék úgy belédsímúlni
Természet, mint egy tűnő napsugár.

(S szeretném, ha mellettem elmenet,
Valaki szólna :
„Nézd, már itt az ősz,
Sárgúlnak lassacskán a levelek.”
És nem ismerné meg a levelet.

És szeretném, ha rajtfelejténé
Valaki a szemét az alkonyégen,
S szólna: „ezerszinű az alkonyat,
Igy láttuk ezt valaha, — vele — régen.“
És nem sejténé, hogy egy árnyalat
Az esti színek közt én vagyok épen.

És szeretném, ha jönne valaki
Az erdő rejtekébe
És szólna: „nini, milyen különös:
A nap e mély homályban is ragyog.“
És nem tudná, hogy az is én vagyok.)

Szeretnék úgy hozzádsímúlni
Természet — mint a vén molha
A fák északos oldalán,
S nem lenni hozzád hűtelen soha.
Szeretnék úgy belédsímúlni,
Mint tücsök hangja holdas éjeken
S szeretném, ha valaki elborongna
Rajtam, mint múltból zengő éneken.

S szeretnék úgy vegyülni el beléd,
Természet — mint a síri por,
Mit ezeréves hantokról a szél
Nagy — messzi tengerpartokra sodor
Ott játszana velem egy kisgyerek,
Kicsiny kezén futnék fel és alá,
S e port, mely egyensúlyát nem leli:
Egy percig egyensúlyban tartaná.

AVE HALOTT!

Ave Halott! Az élet zúg tovább,
Sírok fölött nem időzhet a láb,
Gyökeret nem ereszthet;
A kedves fölé a szív önmagát,
Mint eleven keresztet,
Mint örök fejfát, nem tűzheti le.

Pedig úgy volna szép.
Úgy ottmaradni, mozdulatlanúl,
Hordozni, mint a márvány, — egy nevet,
S nem bánni, virrad-e, vagy alkonyúl.
De nem lehet.
Az élet zúg tovább,
S mint egész, nem ér soha-soha véget.
Ave Halott!
Az élnimenők köszöntenek Téged.

HOMOKBA ÍRTAM . . .

Puszták homokján különös betük ;
Fénylik a rajzuk, a vonaluk él,
Puszták homokján különös rovás :
Tán harci dal, tán baráti levél,
Talán imádság. Olyan egyre megy,
Elmossa zápor, letörli a szél ;
Puszták homokján különös rovás.

Homokba írtam minden mondatom,
Zápor elmossa : ne fájjon nagyon,
Letörli a szél : ne fájjon nagyon,
Homokba írtam minden mondatom.

MIKOR A DELTA A FORRÁSRA GONDOL.

MIKOR A DELTA A FORRÁSRA GONDOL...

A folyam fut az óceán felé,
S medre ijesztően kiszélesül,
Intenek néki messze fároszok,
Habján hajó ring és sirály repül,
Eltépett malinok ellebegnek rajta,
És úsznak bölcsők és úsznak koporsók
És úszik egy-egy fölborított sajka,
És úszik szenny és virág vegyesen.

S ahogy közelg az óceán felé:
Vize, a hajdan kristályos nedű
Nem édes már, de sós és keserű.
És keserűn és ádázúl rohan,
S gúnynak érzi, ha valaki megáll,
S döbbenve szól: mi hatalmas folyam!

Akkor a delta a forrásra gondol,
Amely körül fekete fenyők állnak,
És csend van és csak a juhnyáj kolompol.

Nincs vad meder és nincs pocsolyás árok,
A fűben szivárog egy halk erecske
És azt hinnéd, hogy mindjárt elszivárog.

A forrás mellett ül egy kisiú,
Tiszta kezét a tiszta vízbe tartja, —
És ezt a folyam a deltáig érzi,
S a boldogságtól megremeg a partja.

RÉGI LEVELEK OLVASÁSAKOR.

Anyám, kezekben régi levelek . . .
Tünődések borongó napja ez,
Mint Mariusnak Carthago, feléd
A multból csupa tört fal meredez.

Míg multak könyvét félön forgatod,
Kezed bevégzett sorsokat simít,
Elhalt ujjongást, elsikoltott jajt
S a porladozók fagyott könnyeit.

Álmok kövéből márványpalota,
Hitből, vágyból elefántcsonttorony!
Mi volt még itt? . . . Leomlott, szertehullt . . .
Virágpor száll csak horpadt sírokon.

Ó egyszer minden lélek Marius
S egyszer minden mult Carthagói rom,
S csak rom marad; rá az emlékezet
Örökzöldjét hiába futtatom.

Anyám, a multak könyvét forgatod
S állnak előtted romok, feketén,
Most rám tekints! Előled elfedem
A költészet fény — fátyolával — én!

Anyám, a multak könyvét forgatod:
Hányan voltunk! . . . Most - néhányad - magunk:
Anyám, öleljük meg ma a Jelent
S szeressük egymást, míg együtt vagyunk!

VÁLASZ

EGY NAGYON MESSZIRŐL JÖTT LEVÉLRÉ.

DR. S. R.-NÉ, REMÉNYIK JOLÁNNAK.

Tizennyolc esztendőnek távolából
Jött a leveled,
Mint gyerekkorom halk ezüstkacaja,
Úgy cseng a neved :
Jolán . . .

Az elillanó évek csolnakán
Lelkem mi mindent ringatott azóta,
Mennnyi álom és mennyi nóta
Kelt és halt el a parttalan vizen,
Tizennyolc esztendő hiszen
Ugyebár a mi araszos,
Dalos, jajos és panaszos
Életünkben egy örökkévalóság ?!

Mint bedőlt tárnából az otffelejtett mécs,
Most úgy dereng fel
Szelid — halványan az emlékezés.
A neved,
Mintha idézett volna szellemet :
A rég-voltak körültem táborát járnak,
Gyűlnek, kopognak, lengenek az árnyak,
A mélyből zeng sok régi-régi hang,
Megannyi elsülyedt harang,
S azt zengi mind,

Amire a Te leveled is int:
Hogy „mindnyájunkon betelik a Sors.“

Tizennyolc ismeretlen éven át
Szó világít-e, gondolat vezet?
Tizennyolc ismeretlen éven át
Foghatunk-e mi ketten kezet?
Tizennyolc ismeretlen éven át
Emberi fogalomból van-e híd?
Azt írod Jolán,
Tizennyolc év után
Meséljek Néked rólunk valamit.

Mesélek hát . . . Másképp volt hajdanán,
Csendes szóval mikor a mesét nekünk,
Novemberi vasárnap — délután,
Te mondtad: a mi „nagyobbik testvérünk“.
— Mesélem hát, hogy porbaomlott rég
A nagyapámék öreg háza,
De még a Hója-erdőben a szél
A nyögő fákat épúgy rázza,
Mesélem: áll még Dónát, a kőember
A hegytetőn épúgy, mint hajdanán,
De egy sziluett hiányzik alóla:
A bölcs öreg, szegény jó nagyapám.
Most újra zöld a vadszőlős veranda:
Forró nyarakon hús enyhét-adó,
Az asztal is még régi tán, de rajt'
Gyümölcsöt már nem főz be nagyanyó.
Tőlünk ment el a mult, vagy mi a multtól,

Elváltozott, vagy régi még a Hója?
Én nem tudom. A tornyos villa áll,
De rég üres, de rég nincs már lakója.
Ki lakta hajdan: mind világga ment,
Sok már csak sirhalom: virágot termő,
Rájok én most gyakorta gondolok
Borongva; már egész kis fejfa-erdő.

Most „át“ gyere. — Ez itt a hintahely,
Ez itt a hinta cölöpfája;
A régi még. De ritkán ül bele
Jókedv, amely az égig szállna.
Most nézz föl. Fényes egy kis-ablak,
Némán hajol a zongorára
Egy karcsu lány . . . Beethoven szenvedélye
Kizúg a holdezüstös tájra.
Ez — „Sárika, a bájos csöppség.“

Tovább meséljem? Meséljek még, megint?
Mondjam, hogy lassan megőszültenek
Munkában, gondban édes szüleink?

És arról, ki e bús sorokat rója, —
Mit tett — hogy élt — hogy számoljak be Néked?
Talán-talán jobb: ne beszéljünk róla.

Igy tűnnek — mennek lásd, tovább az évek,
Jolán —
Egy illanó nyár aranycsolnakán —
Meséltem Néked.

1918. július.

Tartalomjegyzék:

Csak így — — — — —	3
<i>Csak így . . .</i>	
Mikor ünnepet ül — — — — —	4
Száraz levél — — — — —	6
Csipkerózsa — — — — —	7
Csillag a víz alatt — — — — —	9
Sóhajok hídja — — — — —	10
Úgy fáj már minden . . . — — — — —	11
Egy lélek állt . . . — — — — —	12
Add a kezéd . . . — — — — —	14
Egy virág úszik . . . — — — — —	16
Hogy örvénylik . . — — — — —	18
<i>Szıklák.</i>	
Néha ingerkedik . . . — — — — —	20
Szıklák — — — — —	22
Tőlem . . . — — — — —	23
Elhagyott harangláb — — — — —	24
Cyklops — — — — —	26
Sas a magasban — — — — —	27
Márványtömb — — — — —	28
Az eljövendőt várom — — — — —	29
<i>Mi mindig búcsuzunk.</i>	
A kagyló — — — — —	31
Mi mindig búcsuzunk — — — — —	32
Az utolsó barát — — — — —	33
Föld — — — — —	35
Itt most virágzanak — — — — —	37
Vágy — — — — —	38
Ave halott — — — — —	40
Homokba írtam . . . — — — — —	41
<i>Mikor a delta a forrásra gondol.</i>	
Mikor a delta a forrásra gondol . . . —	42
Régi levelek olvasásakor — — — —	44
Válasz egy nagyon messziről jött levélre	45

